

Tilburg University

Rubriek "Opsporing en politie"

Fijnaut, C.J.C.F.

Published in:

Panopticon: Tijdschrift voor Strafrecht, Criminologie en Forensisch Welzijnswerk

Publication date:

1990

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Fijnaut, C. J. C. F. (1990). Rubriek "Opsporing en politie". *Panopticon: Tijdschrift voor Strafrecht, Criminologie en Forensisch Welzijnswerk*, 11(1), 71-73.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Opsporing en politie

1. BOEKEN EN RAPPORTEN

De literatuur in eigen land is in de afgelopen tijd verrijkt met diverse boeken. Ten eerste moet hierbij melding worden gemaakt van het commentaar van D. BATSELÉ op: *La loi du 11 février 1986 sur la police communale* (Bruxelles, Editions Nemesis). Op de tweede plaats is niet zo lang geleden van C. DE VALKENBERG verschenen: *Police et public; un rendez-vous manqué?* (Bruxelles, La Chartre). Op grond van een degelijke literatuurstudie en een grondig empirisch onderzoek wordt in dit goed gecomponeerde en geredigeerde boek de bedoelde 'ontmoeting' in de sfeer van de algemene dienst besproken. Ten derde is in de reeks *IUS* (Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen) een boek verschenen over: *De orde-diensten en het Hezeldrama; het compromis tussen openbare orde en vrijheid van vergadering* van de hand van H. BATAILLE. Verder dient er melding te worden gemaakt van de brochure van H. COVELIERS: *Securitas belgica; de rijkswacht is overbodig* (Antwerpen-Baarn, Hadewijch). Tenslotte past het om te wijzen op de verschijning van het verslag van het symposium dat de onderhavige deelredactie op 23 maart jl. heeft georganiseerd over het rapport van de fa. Team Consult. Dat verslag draagt dezelfde titel als dit rapport: *De politiediensten in België* (Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen).

Dat het op politiegebied bij de Zuiderburen ook niet alles is, weten we al lang. Maar wie geïnteresseerd is in de laatste ontwikkelingen moet zeker kennismaken van de volgende 2 boeken:

- MADELIN, Ph., *La guerre des polices*, Paris, Albin Michel, 1989;

- QUADRUPANI, S., *L'anti-terrorisme en France ou la terreur intégrée 1981-1989*, Paris, La Découverte, 1989.

Bij de Noorderburen is er opnieuw van alles en nog wat in boekvorm gepubliceerd. Een selectie hieruit levert het volgende bonte resultaat op. In de reeks *Onderzoek en beleid* van het W.O.D.C., die tegenwoordig wordt uitgegeven door Gouda Quint te Arnhem, zijn 2 rapporten verschenen over kwesties die ook in eigen land buiten en binnen de politie stof doen opwaaien:

- AALBERTS, M.M.J., *Operationaal vreemdelingentoezicht in Nederland* (nr. 94);

- VAN EMMERIK, *Groepscommandanten bij de rijkspolitie; een beschrijvend onderzoek naar hun werk en werkbeleving* (nr. 92).

In aansluiting op laatstvermelde publikatie kan worden gewezen op het proefschrift van A.J. COZIJNSSEN: *Het innovatievermogen van politie-organisaties* (Deventer, Kluwer Bedrijfswetenschappen). Van een geheel andere orde is het boek van P. KLERKS: *Terreurbestrijding in Nederland, 1970-1988* (Amsterdam, Ravijn). In dit boek worden niet alleen de organisaties beschreven die bij terreurbestrijding zijn betrokken, maar wordt ook op het terzake gevoerde beleid en allerhande vormen van terreurbestrijding ingegaan. De veelzijdigheid van het politiewezen blijkt vervolgens uit het boek van E.M. SCHOLTE: *Jeugd, politie en hulpverlening; preventieve hulp aan jongeren met psychosociale problemen* (Leuven/Amersfoort, Acco). Tenslotte is er voor de liefhebbers nog een reportage over de geschiedenis van de Koninklijke Marechaussee: *Zonder vrees en zonder blaam*, vervaardigd door J.A. DE JONGE (Amsterdam, De Bataafsche Leeuw).

Ook in Engeland hebben de schrijvers zich niet onbetuigd gelaten. G. NORTHAM publiceerde een boek over de organisatie en werking van de politieke ordehandhaving: *Shooting in the Dark* (London, Faber and Faber). Daarnaast verscheen er weer het nodige over de privatisering van het politiewezen. Er zij verwezen naar o.a.:

- SOUTH, N., *Policing for Profit; the Private Security Sector* (London, Sage Publications);

- GERAGHTY, T., *The Bullet Catchers; Bodyguards and the World of Close Protection* (London, Grafton Books).

Tenslotte kan hier nog aandacht worden gevraagd voor M. ANDERSON: *Policing the World; Interpol and the Politics of International Police Co-operation* (Oxford, Clarendon Press).

2. PARLEMENT

2.1. Documenten

Kamer

Op 21 juni jl. heeft de heer VANGANSBEKE een *Weisvoorstel houdende maatregelen tot verbetering*

van de uitoefening van het parlementaire controle-recht ingediend (860/1 – 88/89). In het bijzonder wordt in dit ontwerp beoogd reeds een minderheid van Kamerleden of Senatoren – één derde – de mogelijkheid te bieden een onderzoekscommissie op te richten. De dag daarop, op 22 juni, kwam de heer CORTOIS met een *Wetsvoorstel inzake de bewakings- en beveiligingsondernemingen* (872/1 – 88/89). Dit voorstel neemt in grote lijnen de uitgangspunten en regels over van het wetsontwerp dat in 1985-1986 door de gewezen Minister van Justitie, J. GOL, terzake in de Senaat werd gebracht.

Senaat

In aansluiting op het zoëven genoemde wetsvoorstel mag hier allereerst nog worden gewezen op een soortgelijk voorstel van de heren DELLOY en COLLIGNON d.d. 3 februari 1989 m.b.t. de *regeling van het particuliere geldtransport* (585-1). Op 27 februari daaropvolgend diende de heer MOUREAU c.s. een *Voorstel van wet houdende instelling van een gemengde parlementaire commissie voor de veiligheid van de burgers* in (588-1). Dit voorstel is in het bijzonder gericht op de instelling van een permanente commissie die de werking van de politie- en veiligheidsdiensten in de gaten moet houden.

Wanneer de wetsontwerpen aangaande de *begroting van de rijkswacht* voor de jaren 1988 en 1989 precies zijn besproken valt niet te zeggen, maar het verslag van de heer DE BREMAEKER over deze besprekingen is op 8 juni jl. verschenen (649-2). Vooral interessant in dit verslag zijn de opmerkingen van de Minister van Landsverdediging over de toekomst van het korps. Zo stelde hij o.m. dat momenteel niet wordt gedacht aan de demilitarisering ervan maar wel aan verbetering van de controle erop en van haar imago bij de bevolking.

Op 19 april jl. heeft voorts de Minister van Justitie een vrij ingrijpend *Ontwerp van wet betreffende de voorlopige hechtenis* voorgesteld (658-1). In het bijzonder bevat dit ontwerp een meer secure regeling van de aanhoudingsbevoegdheden van politiefunctionarissen. Maar het is duidelijk dat de veranderingen die worden voorgesteld in b.v. de regeling van de positie van de onderzoeksrechter, de procureur des Konings en de advocaat, ook hun weerslag op de uitvoering van de politietaken in dit verband zullen hebben.

De heer PATAER bracht op 15 juni verslag uit over de *begroting van het Ministerie van Justitie* voor 1989 (661-2). Opmerkelijk in de uiteenzetting van de Minister is o.m. dat hij eraan denkt in

een aantal onderzoeken een magistraat aan te duiden die niet alleen de leiding zou hebben over de gerechtelijke politie maar ook over de rijkswacht. Verder liet hij zich o.m. ontvallen dat de gerechtelijke politie het meest geschikt is om ernstige misdadigheid op te sporen en dus zal worden geherwaardeerd en versterkt. Ook liet dezelfde minister doorschemeren dat op de een of andere manier de parlementaire controle op de politiediensten inderdaad moet worden verscherpt. Voorts erkende hij in bepaalde gevallen het af luisteren van telefoongesprekken te hebben toegestaan en verklaarde hij zich voorstander van een goede wettelijke regeling op dit punt. Tenslotte deelde hij mede de procureurs-generaal te hebben gevraagd om een rapport over observatie en infiltratie door de politiediensten.

Op 13 juni verscheen het verslag van de heer DE LOOR over de *begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken* voor 1988 en 1989 (674-2). Volgens dit verslag heeft de betrokken Minister gezegd 'dat, zo er niet ingegrepen wordt, de gemeentepolitie zal degraderen tot een soort tweedelijns ordedienst, waardoor de roep om een nationale politie zal toenemen'.

2.2. Handelingen

Senaat

Omdat er in de Kamer in het voorbije kalenderjaar niets over het politiewezen is gezegd dat de moeite van het vermelden waard is, moeten we ons hier beperken tot het vestigen van de aandacht op wat er in de Senaat op dit stuk te berde is gebracht. Op het vlak van de (gemeente)politie was dit ook niets. De *begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken* voor 1989 is op 19 juni jl. besproken zonder dat er ook maar met een woord over de politie werd gerept.

De *begroting van de rijkswacht voor 1989* werd daarentegen op 19 juni jl. vrij uitvoerig besproken (*Parl. Hand.*, Senaat, 1989, p. 2644-2656). In de loop van deze bespreking kwam niet alleen het rituele repertoire van onderwerpen aan bod: de financiële positie van de rijkswachters, de uitgaven voor het materieel, enz. In het bijzonder drukten meerdere sprekers hun bezorgdheid uit over het imago van de rijkswacht. Ook waren er enkelen die opkwamen voor een omvorming van dit korps tot een 'zuiver politieel apparaat'. De Minister van Landsverdediging maande hen echter aan tot 'la prudence indispensable' in deze kwestie. Hijzelf gaf bovendien te kennen dat de voorgedijministers van de rijkswacht werken aan

een voorontwerp van wet met betrekking tot het toezicht op de politiediensten.

De bespreking van de *begroting van het Ministerie van Justitie voor 1989* vond enkele dagen later plaats, op 21 juni (*Parl. Hand.*, Senaat, 1989). Wat het politiewezen betreft hadden vooral de senatoren LALLEMAND en MOUREAUX het nodige te zeggen. De laatstgenoemde hamerde vooral op de noodzaak van een doeltreffende parlementaire controle op de politiediensten. De eerstgenoemde wees om te beginnen op de heersende malaise rond politie en justitie, niet in het laatste door allerhande tegenstrijdige en onbesuilde uitspraken van allerhande personen in het openbaar. Meer bepaald stelde hij dat een aantal beschuldigingen zelfs ontoelaatbaar waren, m.n. die in de richting van algemene corruptie bij de politie- en inlichtingendiensten: 'Je pense que ces critiques ne sont pas fondées et qu'elles ne résisteront pas au temps, c'est-à-dire à l'épreuve de la vérité, tout simplement parce que, j'en suis convaincu, notre magistrature et notre police demeurent parfaitement saines. Je me refuse à me rendre complice de certaines accusations'. Verder wees hij nog weer eens op de gevaren van ongecontroleerde toepassing van allerlei proactieve onderzoeksmethodes en op de manke coördinatie tussen de politiediensten onderling en tussen politie en justitie. Daarenboven kwam hij op voor een onverkorte handhaving van het gezag van de onderzoeksrechter over de uitoefening van justitiële politietaken, in het bijzonder door de rijkswacht.

Minister WATHELET zei in zijn antwoord o.m. dat ook hij overtuigd was van de noodzaak om een vaste parlementaire commissie op te richten die toezicht op de politiediensten zal moeten houden. Verder toonde hij zich opnieuw voorstander van de aanstelling van een nationaal magistraat die o.l.v. de procureurs-generaal welbepaalde grote onderzoeken zou moeten behartigen. Opmerkelijk was eveneens zijn uitlating dat in 'het politievraagstuk' niet alleen de verhouding tussen de politiediensten onderling telt maar ook die tussen het Ministerie van Justitie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Is hun onderlinge taakverdeling nog wel adequaat? Tenslotte liet hij er geen misverstand over bestaan dat 'le magistrat doit demeurer le directeur des enquêtes judiciaires. Il n'est pas question de se borner à le charger d'un contrôle lointain'.

3. WETGEVING

In het *Belgisch Staatsblad* van 25 juli jl. (*B.S.*, p. 12839-12842) is een Ministerieel Besluit van 10

juli 1989 gepubliceerd m.b.t. de organisatiemodaliteiten van de *vorming van het personeel van het operationeel korps van de rijkswacht*. Veel veranderingen brengt dit besluit m.i. niet teweeg. Dit doen wel de Koninklijke Besluiten van 13 juli 1989 m.b.t. de *opleiding, vorming en bevordering van de inspecteurs en hoofdinspecteurs van politie* (*B.S.*, p. 13748-13753). Deze beide besluiten hebben ten doel bij de gemeentepolitie een middenkader te scheppen dat beter berekend is voor zijn taken dan tot op heden het geval is. Wat in het lesprogramma opvalt zijn dan ook de vele uren die worden uitgetrokken voor algemene en socio-psychologische vorming en voor beroepstechnische en praktische vorming. Het programma dat eventueel moet worden gevolgd om het speciale brevet van officier van gerechtelijke politie, hulp-officier van de procureur des Konings, te worden, voegt hier vanzelfsprekend nog de nodige specifieke justitiële instructie aan toe.

Zeer belangrijk voor de gemeentepolitie zijn voorts de Koninklijke Besluiten van 27 september 1989 (*B.S.*, p. 17234-17239) waarin zowel de *financiële tegemoetkoming van de Staat* ten voordele van de gemeentelijke politiekorpsen en de voorwaarden waaronder de gemeenten *financiële hulp van de Staat* kunnen krijgen voor de uitrusting van hun politiekorps worden geregeld, als de voorwaarden waaronder de provinciegouverneurs een krediet kunnen krijgen voor de *coördinatie van de politiediensten* en provinciale acties inzake veiligheid.

4. EUROPEAN POLICE SUMMER COURSE

In de week van 3-8 juli 1989 vond aan de Nederlandse Politie Akademie te Apeldoorn onder overweldigende belangstelling uit heel West-Europa de eerste European Police Summer Course voor hogere politie-officieren plaats. Naast algemene inleidingen over de politie-ontwikkelingen in Europa door P. VAN REENEN, K. PETERSEN en C. FIDNAUT, werd er door de vertegenwoordigers uit de diverse landen een overzicht gegeven van wat er in hun omgeving gaande is. Het centrale deel van de cursus werd echter gevormd door 3 seminaries waarvan er 2 door elke deelnemer konden worden gevolgd. Deze seminars gingen over de verhouding tussen politie en bestuur, de relatie tussen de politiediensten onderling en het intern beheer van politiediensten. Zij werden geleid door resp. dr. R. REINER (London School of Economics), prof. dr. C. FIDNAUT (K.U. Leuven en Erasmus Universiteit Rotterdam) en kolonel W. BRUGGEMAN (Belgische Rijkswacht).